

שלחו להדפסה

גודל פונט

מוסף עסקים קטנים יולי 2011 | הכסף

טיפים בתחום המשפט: איך לא להסתבך כשמראיינים עובדים

וגם: מה יש לבדוק לפני ביצוע עסקה גדולה - ועל מה צריך להקפיד במקרה של פיטורים

מארק שון ומשה גרלי

08:15, 03.07.11

19. איך לא להסתבך כשמראיינים עובדים

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה אוסר להפלות עובדים, בעת קבלתם לעבודה ובעת פיטוריהם.

החוק מונה מספר רב של עילות: מין, נטייה מינית, מעמד אישי, היריון, טיפולי פוריות, טיפולי הפריה חוץ גופית, הורות, גיל, גזע, דת, לאום, מוצא, השקפת עולם, השתייכות למפלגה, מילואים ומוגבלות.

לכן חשוב לדעת מה לשאול בעת קבלה לעבודה ואיזה נימוק לתת בעת הפיטורים. בפסק הדין "אורלי מורי נגד ילו" נדונה אפליה על רקע היריון והורות: עובדת נקראה לשיחת פיטורים לאחר לידה. המנהלים שאלו אותה: "לא יהיה לך קשה עם תאומים?", ונאמר לה כי "הנסיבות השתנו, עכשיו יהיה לך קשה עם שלושה ילדים".

בית הדין הארצי לעבודה קבע שמדובר ב"אמירות סטריאוטיפיות המבססות את טענת ההפליה. גם אם האמירות נאמרו מתוך כוונה טובה וכנה, אין הדבר רלבנטי. אם נאמרה אמירה בעלת אופי מפלה וסטריאוטיפי, הרי מדובר בהתנהגות פסולה אשר נמדדת על פי אמת מידה אובייקטיבית, תהא כוונתו של המעביד אשר תהא".

20. איך לבחון הסכם הפצה

1. בלעדיות. לדברי עוה"ד יהונתן כאהן ודפנה כאהן, חשוב להתייחס בהסכם מפורשות לשאלה אם למפיץ ניתנת זכות הפצה בלעדית אם לא. למפיצים מומלץ להתעקש על קבלת בלעדיות, כדי לא למצוא את עצמם בתחרות עם מפיצים נוספים (כולל היצרן עצמו), והגיע למצב בו הם משקיעים בשיווק ופרסום – אך אחרים קוטפים את פירות השקעתם.

2. הודעה מוקדמת. מומלץ לקבוע בהסכם מנגנון מדורג לתקופת ההודעה המוקדמת על סיום הסכם הפצה, כך שככל שתקופת ההתקשרות תהיה ארוכה יותר כך תגדל גם תקופת ההודעה המוקדמת.

3. רכישת מלאי. מומלץ לקבוע מנגנון מפורט ביחס לרכישת המלאי הקיים בעת סיום ההתקשרות, לרבות אופן קביעת מחיר הרכישה, כך שהמפיץ יוכל למכור אותו בחזרה ליצרן או למפיץ החדש, ולא ייתקע עם מלאי שאין לו דורש.

4. שירות ואחריות לטיב המוצר. המפיץ מוצא את עצמו לא אחת מתמודד עם תקלות ופגמים במוצר, ואף עלול למצוא את עצמו נתבע בבית משפט בגינם מכוח היותו היבואן. בעניין זה קיימת חשיבות להסדרי השיפוי והכיסוי הביטוחי המופיעים במסגרת הסכם הפצה.

5. סעיף שיפוט מקומי. מומלץ להימנע מקבלת סעיף המחיל על החוזה דין זר או מפנה את הצדדים להתדיינות משפטית בחו"ל. הימצאותו של סעיף כזה עלולה להיות מחסום בפני הגשת תביעה בישראל, ועלויות תביעה בחו"ל עלולות להפוך אותה ללא כדאית.

21. איך להתמודד עם הרשות המקומית

באופן כללי, הרשויות המקומיות אינן נוטות להתחשב במעמסה שהן מטילות על עסקים קטנים בתחומן, ויעידו על כך שיעורן ההולך וגדל של האגרות הנגבות על ידן והיקפן. עבור הרשות המקומית מדובר במקור הכנסה מרכזי, אבל עבור בעלי העסקים מדובר בהפתעות לא נעימות. "מוטב שלא לראות בדרישת הרשויות משום עובדה מוגמרת וכדאי לשים לב לפרטים הקטנים", אומר עו"ד עדי מוסקוביץ ממשרד פלג, כהן, דויטש, מוסקוביץ', מומחה בחיובי רשויות, ארנונה והיטלים.

1. הבניין הגדל מעצמו. התופעה הכי נפוצה היא "הבניין שגודל מעצמו". בבניין לא נעשים שינויים, אולם מדי כמה שנים הוא נמדד מחדש על ידי הרשות וגודלו עולה. לפיכך, יש לוודא עצמאית ששטח הנכס מתאים לשטח שחויב, תוך מתן תשומת לב לשיטת המדידה המיוחדת לכל רשות מקומית.

2. שילוט לפי מטר רץ. עסקים רבים משלמים אגרת שילוט על שלטים קטנים מאוד, אך גודלם מעוגל למטרים שלמים. מעבר לכך, קיים הבדל מבחינת תשלום בין שלט לפרסום (שמסווג כמודעה והתשלום עליו גבוה יותר) לשלט שכולל רק את שם העסק (מסווג כשלט). ההבדלים בין התעריפים גדולים מאוד, והרשויות נוטות לסווג גם שלטים עם שם העסק כמודעה. מומלץ לבעלי עסקים להציג שלטים שאלמנט הפרסום בהם מוצנע (רק לוגו, למשל) כדי שיהיה מסווג כשלט.

3. הכסף לפח. רשויות רבות הפכו את התשלום עבור פינוי אשפה חריגה לתשלום שחל על כל האשפה של העסק, וקיימים כיום מדדים המאפשרים להתמודד עם הטענה הזאת. בתוך כך, מומלץ לרכוש דחסנית אשפה, שתצמצם את נפח האשפה ואת מספר הפינויים שלה, וכך להקטין את האגרה.

4. הכבאים באים. היבט חשוב נוסף הוא האגרות שגובים איגודי הערים לכבאות עבור ביקורת ציוד כיבוי בעסק. בנוסף להן קיימות אגרות שגובה הרשות המקומית עבור שירותי כבאות או ביקורת ציוד מצדה. בשני המקרים החיוב בעיית: הפרמטרים אינם ברורים דיים והחיוב לא תמיד נעשה מכוח חוק או לפי האישורים הנדרשים ממשרד הפנים. בכל הנוגע לאגרות של איגוד שירותי הכבאות, יש לבדוק את בסיס החיוב ובהחלט אפשר להתמקח עליו. באשר לאגרות שגובה הרשות המקומית, נראה שהפתרון היחיד הוא להגיש תובענה ייצוגית.

22. איך לבדוק עסקה גדולה במיוחד

כאשר לקוח מבקש לבצע עסקה גדולה, אשר חורגת מהיקף העסקאות הרגיל של העסק, נחשף העסק להתחייבות מסוכנת שהוא נוטל על עצמו כנגד תשלום עתידי.

אי-עמידת הלקוח בהתחייבות עלולה להביא את העסק לחדלות פירעון, ולכן ממליץ עו"ד יורם אברהמי, המתמחה במשפט אזרחי ומסחרי, לבדוק היטב את יכולתו הכלכלית. אם הלקוח הוא תאגיד צריך לבדוק אם הוגשו נגדו תביעות בעבר, וכן לקבל ערבות אישית של הבעלים לפירעון התחייבויותיו.

אם הלקוח הוא אדם פרטי יש לבדוק אם אין לו תיקים בהוצאה לפועל או תביעות משפטיות קודמות. כמו כן, יש לברר אם ספקים אחרים טוענים שהמחאותיו לא כובדו בעבר. מומלץ לבצע את הבדיקות טרם ביצוע העסקה, וכן לדרוש תשלום משמעותי כמקדמה, ובכך לצמצם את היקף האשראי אשר יינתן ללקוח.

23. איך לא לקבל צ'ק שיחזור

אם אפשר, כדאי מאוד לפרוע את הצ'ק שנתן הלקוח לעסק עוד לפני מתן הסחורה - אך לא תמיד זה אפשרי. כדי לא להיתקע עם צ'קים חוזרים וטיפול ארוך ומייגע של ההוצאה לפועל, עו"ד אילן מוריאו, מומחה לדיני שטרות וחדלות פירעון, ממליץ לבדוק באתר של

משרד המשפטים אם האדם או החברה שנותנים את הצ'ק נמצאים בהליך פשיטת רגל או פירוק. אפשר לעשות זאת בקלות, באמצעות מספר תעודת זהות או מספר החברה (ח"פ) המופיע על גבי השטר.

אפשר גם לבדוק את הלקוח במאגרי מידע כמו BDI, באתר בנק ישראל (שם אפשר לראות אם הוא נמצא ברשימת הלקוחות המוגבלים) וברשם החברות (שם אפשר לקבל אינדיקציה לגבי איתנותו הפיננסית). ככלל, יש להימנע מלקבל סדרת צ'קים על סכום מצטבר גבוה, ובוודאי לא צ'ק בודד על סכום גבוה.

24. למה לא כדאי להלין שכר

בעסקת החבילה של 2009 נקבע כי איתשולם שכר בתנאים מסוימים הוא עבירה פלילית שדינה חצי שנת מאסר או קנס בגובה של עד 75,300 שקל. המחוקק לא מסתפק עוד בסנקציה האזרחית של פיצויים נדיבים על הלנת שכר, שעלולים למוטט עסק קטן ובינוני, אלא יכול להפוך את המעסיק לעבריין עם רישום פלילי, על כל האי-נעימות הכרוכה בכך.

25. איך לשלם פיצויי פיטורים בלי להתרושש

כאשר שכרו של העובד צפוי לעלות עם השנים, מומלץ להחיל את ההסדר הקבוע בסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים. לפי הסדר זה, ההפרשות השוטפות של המעסיק לרכיב פיצויי פיטורים (בשיעור של 8.33% מהשכר) באות במקום חובתו של המעסיק לתשלום פיצויי פיטורים בסיום תקופת העבודה (בשיעור של המשכורת האחרונה של העובד כפול שנות עבודתו). זאת, כאשר העובד זכאי לאותם סכומים שנצברו ברכיב פיצויי הפיטורים, בין אם התפטר ובין אם פוטר.

26. איך לא להסתבך עם קניין רוחני

אנחנו חיים בעידן האינטרנט והקניין הרוחני, עולם חדש שמזמן סיכונים וסיכויים. גם עסקים קטנים ובינוניים חייבים להיות מודעים לכך ולהישמר: אסור, למשל, להוריד תמונות מהאינטרנט ולשים אותן באתר של העסק. יש לא מעט ארגונים ובעלי זכויות שעוקבים אחר שימושים כאלו ומגישים תביעות שבתו משפט נוטים לקבל גם בלי הוכחת נזק.

כך, למשל, דמותו של אלברט איינשטיין שייכת לאוניברסיטה העברית בירושלים, שמקפידה מאוד שלא יעשה בה שימוש ללא היתר, יורשיו של צ'רלי צ'פלין תבעו בעבר את מפעל הפיס על שימוש בדמותו, וגם תאגיד הענק דיסני מרוויח לא מעט מתביעת עסקים שעושים שימוש בדמויות שמזכירות את הדמויות האייקוניות של מיקי מאוס וחבריו.

27. איך להפריד בין העסקי לאישי

יזמים רבים, אומר עו"ד גדיאל בלושטיין ממשרד בלושטיין, בר-קהן, ציגנלאוב ושות', ממעטים להכניס הון עצמי לעסק החדש ונסמכים יתר על המידה על אשראי חיצוני. הבנקים, מצדם, מחייבים את היזם לחתום על ערבויות אישיות לעסק, וכך נוהגים גם מרבית הספקים ביחס ללקוחות חדשים. חזיון השווא לפיו "לא הכנסתי הון עצמי לעסק" מתנפץ עם אי-הצלחתו, כשהיזמים נדרשים לשלם את ערבותם - ובעצם להכניס את ההון העצמי בדיעבד.

לכן, רצוי לשמור על הפרדה ברורה בין החברה לבין היזם: נייר מכתבים המבדיל בין החברה לבין עסקים אחרים של היזם; חתימה על מסמכים בתוספת שם החברה ותואר "מנהל" ליד שם היזם; והקפדה שלא להשתמש בלשון יחיד ("אני אשלם") כך שהספק לא יטען לאחריות אישית.

קשה מכל, אך חיוני, הוא לדעת מתי אין לעסק זכות קיום. חשוב לדעת לא להיכנס להתחייבויות חדשות אם אין סיכוי לפרוע אותן, מאחר שעל פי הפסיקה המקובלת כיום, אם מנהל יצר התחייבויות בידיעה (או שהיה צריך לדעת) שהחברה לא תוכל לפרוע

אותן - הוא נושא באחריות אישית. מובן שבשלב הקריסה אסור בתכלית האיסור לחתום על ערבויות אישיות, שיהיו הראשונות שיוגשו לפירעון.

28. איך לסגור את העסק נכון

כאשר הגיעה העת לסגור את העסק, הבעלים צריך לדעת כי רשויות המס מצפות ממנו להתנהל באופן מסוים, אומר עו"ד גדיאל בלושטיין ממשרד בלושטיין, ברקמן, ציגנלאוב ושות'. פעולות שגויות יגדילו את החוב לרשויות, והחוב ילווה אותו עוד שנים רבות ויקשה עליו לפתוח עסק חדש.

יש כמה דרכים לסגור חברה:

1. כדי למחוק חברה מבחינה רשמית צריך ללכת להליך פירוק מרצון. במקרה כזה בעלי המניות לוקחים על עצמם את כיוסוי כל חובות החברה וממנים את עצמם, רואה חשבון או עורך דין כמפרק. המפרק סוגר את כל פעילויות החברה ודואג לתשלום כל החובות. אם יש יתרה שלילית הוא מקבל כסף מהבעלים לכיסוי ההתחייבויות מול רשויות המס ומול הנושים, ובמקביל גובה כספים המגיעים לחברה. תוך שנה עד שנה וחצי הוא מוחק את החברה מספרי רשם החברות.

2. פירוק בפיקוח בית משפט, שבו בעלי המניות לא לוקחים על עצמם באופן אישי.

3. אפשר להשאיר את החברה רשומה ולהקפיא את פעילותה לאחר תשלום כל חובותיה. החברה מוגדרת כלא פעילה, אך עדיין עליה לשלם אגרה שנתית לרשם החברות ולהגיש דו"ח שנתי למס הכנסה.

29. איך להחליט אם לפתוח חברה

לפתיחת חברה המאוגדת כדין בישראל יתרונות רבים, אך הם לא מתאימים לכולם.

לדברי עו"ד ליאור להב ממשרד כצנלסון-להב, כאשר מרוויחים יותר מ-25 אלף שקל בחודש רצוי לשקול הקמת חברה בחיוב, שכן זו נהנית משיעורי מס נמוכים בהרבה מנישום יחיד. עם זאת, כלל האצבע הוא שאם רוב ההכנסה הולכת לצריכה שוטפת אין טעם להתאגד כחברה, כי ממילא העוסק זקוק לכל הכסף.